

Izhaja vsako sredo in petek zjutraj.

Stanje za celo leto 15 L.
» pol leta 8 »
» četrt leta 4 »

Za inozemstvo celo leto lir 40.

Na naročila brez dopolnilne naročnine se ne moremo ozirati.

Odgovorni urednik: Polde Kemperle.

GORIŠKA STRAŽA

Št. 7

V Gorici, v sredo 26. januarja 1927

Leto X.

Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. Oglasi se računajo po dogovoru in se plačajo vnaprej. — List izdaja konsorcij »Gor. Straža«. — Tisk Katoliške tiskarne v Gorici, Riva Piazzutta št. 18.

Uprava in uredništvo: ulica Mameli št. 5. (prej Scuole).

Telef. int. št. 308.

Slovenskim ženam.

Ali se še spominjate, kako smo živeli pred desetimi leti? Žalosten čas je bil. Možje in fantje so se morali bojevali za tujce in umirati. Domovi so bili zapuščeni, družine brez glavarjev. Naše žene in dekleta so takrat napele vse moči, da so obdelovale posestva in hranile otroke. Slovenske žene so takrat pokazale, kako pridne in vztrajne in značajne so.

Sredi vojne so pa slovenske žene tudi izpričale, kako pristrčno in neustrašeno ljubijo slovensko domovino.

Leta 1917. so se slovanski narodi dvignili in so zahtevali od Avstrije mir, svobodo in samostojnost. Slovenci in hrvaški poslanci na Dunaju so pod vodstvom doktorja Kreka proglasili slovečo majsko deklaracijo. Po dveh letih teme, krvavega trpljenja in suženjstva je zasijala majska deklaracija kakor zgodnja danica, ki naznanja, da prihaja narodu lepo, solčno jutro. Zastopniki slovenskega naroda so govorili: A slovensko ljudstvo je molčalo. Saj možje in fantje, ki so tičali v vojaških suknjah, niso smeli govoriti! Njih izmučena srca je sicer napolnilo novo upanje, a morali so molčati.

Veličastni nastop žena.

In v tem zgodovinskem trenutku so stopile slovenske žene, matere in dekleta na plan. Pogumno, veselo in z vsem srcem so zaklicale v evropski svet: Slovenci, narod hoče biti na svoji zemlji svoj gospod. Po naših vaseh, trgih in mestih so žene navdušeno podpisovale majsko deklaracijo. Po Krasi in Vipavskem, po Gorah in v Istri, povsod so tisočere žene podpisale zgodovinsko listino naših zahtev. Skozi vse drugo polletje 1917 so bile slovenske žene na političnem bojišču. In bil je ganljiv trenutek, ko je za stopstvo slovenskih žena dne 19. marca 1918 izročilo parlamentarne

mu vodstvu slovenskega naroda album z nad 200.000 podpisov žena in deklet, ki so zahtevale državljanskih pravic za slovensko in hrvaško ljudstvo.

Nove dolžnosti naših mater.

Deset let je preteklo. Kako velike in važne spremembe so se v tej dobi izvršile v naši domačiji! Prišli smo v nove razmere. Toda že je tu, kakor pred desetimi leti, čas, ko slovenski narod kliče svoje vrlo, požrtvovalno ženstvo k delu.

Zdaj gre za slovenske otroke. Kaj bo s stotisoč slovanskih otrok, ki zahajajo v šole, kjer so naš milo jezik ne glasi več? Ali bodo ostali zvesti svojim materam? Ali bodo ljubili materni jezik in slovensko domačijo? Ali bo ta mladi rod zrastel v čvrsto, pošteno slovensko ljudstvo?

Slišimo, kako nam odgovarjajo naše dobre, zveste matere:

»Srca slovenskih otrok so naša in božja. Nikomur jih ne damo. Učile bomo otroke doma pisati in čitati slovensko. Iz naših otrok ne smejo zrasti odpadniki. Hočemo, da zrastejo naši dečki in deklice v vrle, značajne, Bogu in narodu zveste ljudi!«

Slovenske žene, slovenske matere, vrle dekleta! V vaših rokah je bodočnost našega ubogega naroda. Spremenite svoje hiše v učilnice, kjer poučujete svoje otroke, brate in sestre že v prvih šolskih letih slovenskega branja in pisanja! Učite jih, da je boljše biti zvest in značajan človek kot bogat izdajavec. Vlijte v srca slovenskih otrok to plo in silno ljubezen do slovenskega naroda. Bog bo poplačal vašo zvesto delo. Zakaj v tej domači učilnici bodo vaši otroci postali poštene, zvesti in zavedni ljudje, ki bodo spoštovali svojo mater in materni jezik ter ohranili trden dom.

Kaj se godi po svetu?

Volitve v oblastne skupščine so v Jugoslaviji končane. Natančnega izida iz cele države še ne poznamo in zato je težko povedati, koliko so posamezne stranke v tej borbi dobile ali izgubile. Vlado bi se morali, da je od 1200 deželnih poslancev, ki so bili v nedeljo izvoljeni, prišla velika večina v roke vladnih strank. Pravijo, da imajo radikali 475 poslancev, Radić 200, Demokratska zajednica (to je Davidović in muslimani iz Bosne) 140, Slovenska ljudska stranka 83 in Samostojni demokrati (Pribojević in Žerjav) 80. Ostala mesta so porazdeljena med manjše stranke in strančice. Po teh številkah bi bilo na strani radikalov in Radića, to se pravi vlade 675 deželnih poslancev, na strani opozicije pa 525. Taki so prvi glasovi iz vladnih krugov. Boljše je pa, da počakamo uradne številke iz posameznih pokrajin, preden izrečemo končno sodbo.

Velika zmaga Slovenske ljudske stranke.

Samo iz bližnje Slovenije so prišli k nam zanesljivi podatki o uspehu volivne borbe. Slovenska ljudska

stranka je izvojevala v nedeljo zopet sijajno zmago, kakor je bilo sicer pričakovati in smo jo v zadnji »Straži« že naprej napovedali. Slovenija je volila v dveh okrožjih: na Štajerskem in na Kranjskem, ker ji pritičeta po ustavi dve oblasti skupščini, ena s sedežem v Mariboru, druga v Ljubljani. Za štajerski deželni zbor je bilo izvoljenih 64 deželnih poslancev, od katerih je dobil dr. Korošec 43, Samostojna kmečka ali Radićeva stranka 11, dr. Žerjav 6, socialisti 3 in radikali 1 poslanca. V ljubljansko oblastno skupščino pride 53 deželnih poslancev. Od teh odpade na Ljudsko stranko 40 mest, na Samostojne demokrate (dr. Žerjav) 6, na Samostojne kmete (Radić, Pucelj) 4, na socialiste 1, na Kočvarje 1, na Hrvate v Kastvu (severno od Reke) 1. Kdor čita te številke, se čudi, odkod so vzeli Radić in njegovi samostojni kmetje na Štajerskem 11 deželnih poslancev, ko jih je na Kranjskem le štiri. Tudi zagonetka se takoj razreši, ako pomislimo, da je vključen v štajersko oblast del Medjimurja, kjer stanujejo Hrvati. Nanje odpade 5 deželnih poslancev.

Kljub temu je zmaga Slovenske ljudske stranke nad vse veličastna. Od 117 slovenskih deželnih poslancev jih ima 83, vse ostale stranke skupaj pa le 34.

Na krmilu Slovenije.

V nedeljo 23. januarja je prišla Slovenska ljudska stranka na krmilo Slovenije. Razpolagala bo v obeh oblastnih skupščinah z več kot dvetretinsko večino in bo lahko neovirano vladala v pokrajinski upravi Kranjske in Štajerske. Iz njenih vrst izidejo po veliki večini deželni odborniki, predsednika oblastnih skupščin, ona bo morala izbirati deželno uradništvo, ona organizirati vso samoupravo Slovenije. Veliko čast, toda tudi veliko odgovornost je naložila zgodovina tej stranki. Bivša deželna uprava je vničena, uradi že zdaj naj razpuščeni, deželno premoženje je prešlo po večini v last države, novi gospodarji oblastnih skupščin nimajo niti poslopij, kjer bi lahko zborovali. V prelepi palači bivšega deželnega zbora za Kranjsko je sedaj slovenska univerza, ki je ni mogoče postaviti na cesto. Vodilni možje Slovenske ljudske stranke bodo morali torej zidati od temeljev. Začeli bodo dobesedno z ničem, kajti nove oblastne skupščine nimajo dohodkov danes še niti dinarja. Težko, skoro nadčloveško delo stoji pred Slovensko ljudsko stranko. Koliko pridnosti, koliko skrbi, koliko potrpežljivosti, da se sezida iz ruševin nova stavba. K sreči ima Slovenska ljudska stranka za sabo lepo zgodovino, ima za sabo bogato izkustvo iz predvojne dobe, ko je leta in leta delala vzorno v kranjskem deželnem zboru. Časi, ko so Krek, Sušteršič in Lampe upravljali deželno gospodarstvo, so je kakor spomenik v zgodovini Slovencev. Široke, lepe ceste, lični mostovi, veliki vodovodi, sijajne elektrarne, ki jih vidiš na potovanju skozi Slovenijo, pričajo glasno vsemu svetu, kaj so znali ustvariti za slovensko ljudstvo naši predniki. Te sposobnosti in te sile so še žive in močne v Slovenski ljudski stranki in zato upam, da bo kos tudi težkim nalogam sedanosti.

Nemčija.

Na Nemškem je vlada že dolgo časa v krizi in vsi dosedanji napori, da bi se sestavila vlada z zanesljivo večino v parlamentu, so brezuspešni. Marks, voditelj nemških katoličanov, je moral odstopiti, ker so glasovali proti njegovi vladi združeni nacionalisti in socialdemokratje. Bil je sicer tudi prej v manjšini, toda kadar je vodil politiko zbližanja med Nemčijo in Francijo, so ga stalno socialni demokratje podpirali, četudi niso sedeli v vladi. V drugih slučajih, posebnost, ko je šlo za notranjo politiko, so pa nacionalisti glasovali za Marksa, da bi držali na uzdi socialne demokrate. Tudi nacionalisti, ki so skoraj najmočnejša stranka na Nemškem, niso imeli svojih moč v vladi. Marks in Stresman sta se tako držala na površju in se mirno pogajala z Briandom, četudi nista imela v parlamentu večine. Decembra meseca so se pa socialni demokratje in nacionalisti naveličali čemu naj bi vedno in povsod vlado podpirali, a bi ne imeli tudi sami

vladne oblasti v rokah? Združili so se za 24 ur, združeno glasovali proti Marksu in ga vrgli.

Boj za republiko!

Od tistih dni trajajo neprestano v Berlinu pogajanja, a brez vsakega uspeha. V vlado bi šli prav radi nacionalisti, katerim načeljuje grof Westarp. Že delj časa imajo hude skomine po vladni oblasti in general Hindenburg, predsednik nemške republike, jih v tem javno podpira. Nacionalisti so pripravljeni prepustiti katoličanom vodstvo, ponujajo jim mesto državnega kanclerja in vse mogoče druge stvari, a katoličani so ponudbo odklonili in ne marajo sodelovati z nacionalisti. Zakaj? Ker so nacionalisti v srcu sovražniki republike in se še vedno ogrevajo za Viljema II. Grofa Westarpa in vse ostalo nacionalistično plemstvo bi hotelo postaviti na tron zopet Hohenzollernce in videlo bi rado zopet pruske generale na krmilu države. Nacionalisti zahtevajo po programu novo vojno in razglašajo po shodih, da bo treba z orožjem v roki osvoboditi neodrešene brate v Alžaciji, na Poljskem, na Češkem in v Italiji. Vojna maščevanja je program nemških nacionalistov. Zato so bili do zadnjega časa nasprotniki vsakemu zbližanju med Francijo in Nemčijo in se delali norca iz Zveze narodov. Nacionalisti so nadalje zastopniki velekapitala ter po vsej svoji vzgoji sovražniki delavstva. Sli bi radi v vlado, da lahko pritiskajo na socialne demokrate in izvedejo svojo protidelavsko politiko.

Katoličani ne morejo pristati na tako politiko in odpravljajo, zato od sebe vse sladke ponudbe nacionalistov. Nacionalisti pomenijo nevarnost za republiko, za mir in za delavstvo.

Hindenburgovo pismo.

Danes leži usoda nemške demokracije in nemškega proletariata v rokah katoliškega centra. Ako bi centrum le mignilo, bi sedeli nacionalisti v vladi. Toda načelna in poštena stranka nemških katoličanov se ne da premakniti. Tudi Hindenburg je začel pritiskati nanje in pozval v javnem pismu Marksa, naj sestavi vlado z nacionalisti. Centrum je javno odgovoril in stavil za sodelovanje tele zahteve: 1. Zvežemo se le z ono stranko, ki se brez pogojev priznava republiko in njeni zastavi. Nacionalisti, odrecite se Viljemu II. 2. Sodelovati hočemo le z ono stranko, ki bo podpirala in nadaljevala delo za svetovni mir. 3. Skupaj pojdemo le s stranko, ki bo z vso močjo sodelovala pri velikem zakonodajnem delu v blagor delavstva.

Razen tega je bivši kancler dr. Wirt pozval nacionaliste, da javno povedo pred ljudstvom, kaj mislijo, da bo narod na jasnem.

Karte na mizo.

Napisal je uvodnik v »Berliner Tagblatt«, kjer pravi med drugim: »Nemški centrumaši smo spregovorili jasno in odkrito. Zdaj govorite vi, nacionalisti! Vsak ima besedo. Nočemo vaše trpke jeze proti pobratenju narodov, proti miru! Vi stopate skozi vrata republike. Milijoni mož stoje pod črno deželno republikansko zastavo. Glejte tu na steni plošče, na njih so vklesana imena mož, ki so padli za

republiko od 1. 1918. naprej. Mi smo doprinali žrtve radi ljudstva in države. Vas tedaj ni bilo z nami, le vaše psovke so nas spremljale. Mi smo zavrgli jezo in sedaj naj državna modrost krasí našo skupno mizo. Torej na delo! Demokrati, socialisti, socialni republikanci, pozor! Nacionalisti šovinisti prihajajo k nam. Hrepenijo vstopiti v republikansko hišo.

Toda sestaviti se mora zapisnik o pogajanjih! Nihče ne sme ljudstva slepariti! Kdor pravi, da je republikanec, naj to podpiše, naj se v to zaveže. Včeraj smo si bili še nasprotniki. Vi nacionalisti ste nas imenovali celo izdajavce in rušivce domovine, osle v politiki, skaze v državni modrosti, blazne Pavlihe na politični pozornici. Vi ste proglašali, da poznate vse umetnije velike cesarske politike. Mi zahtevamo od

vas malo. Postanite vdani ljudski republikani, delajte skupno z nami za svetovni mir, delajte skupno z nami za delovne množice! Če pa tega nečete, gospodje nacionalisti, potem vedite, da katoliški centum z vami nikoli marširal ne bo, pač pa proti vam z vsemi svojimi močmi in organiziranimi množicami!

Tako so sedaj nacionalisti na križpotju: podpisati morajo, da so za republiko, za svetovni mir in za delavstvo, ter se tako odreči dosednji svoji politiki, ali pa odstopiti od vlade. Ako store prvo, se republika in demokracija utrdila, kar bo velika zasluga nemških katoličanov. Ako se temu uprejo, pridejo pa na vladno socialni demokratije s centumom. Katoličani na Nemškem vrše v teh dneh veliko delo v prid domovine in svetovnega miru.

DNEVNE VESTI

ZADNJI TEDEN!

Januar gre h koncu. Velika večina starih naročnikov »G. Straže« je obnovila svojo naročnino za leto 1927. in je s tem pokazala, da zna držati red in da razume našo sveto stvar. Čast jim! — Tem se je pridružilo tudi lepo število novih naročnikov. So pa še nekateri, ki tudi mislijo »Stražo« naročiti, a do danes niso utegnili ali pa so le odlasali. Te prosimo, naj nam dopošljejo naročnino za 1927 (petnajst lir). — Kdor ne more za celo, naj pošlje za polovico leta (osem lir) — čim prej, najkasneje pa v teku tega tedna.

Položaj našega lista je pač tak, da moremo »Stražo« pošiljati samo onim, ki jo plačajo naprej. Vsled tega OPOZARJAMO, DA BOMO PRIHODNJI TEDEN USTAVILI LIST VSEM, KI DO TAKRAT NE BODO ŠE PORAVNALI NAROČNINE ZA LETOS. — Požurimo se za dobro stvar, saj gre predvsem za našo lastno korist! Bog nam daj svojo pomoč in svoj blagoslov! Uprava.

Vpišite se v Mohorjevo družbo!

Goriška Mohorjeva družba bo letos izdala sledeče knjige:

1. Koledar za 1. 1928.
2. Franc Jaklič: Zgodovinska povest iz Idrije.
3. Filip Terčelj: Za domačim ognjiščem.
4. Zgodbe sv. pisma za šolo in dom. Stari zakon.

5. Gospodarska knjiga.

Članarina znaša šest lir.

Katoliški Slovenci! Vpišite se v Mohorjevo družbo! Za šest lir boste prejeli pet lepih knjig za pouk in v vedrilo. Vsaka slovenska hiša naj se vpiše v bratovščino »Goriška Mohorjeva družba«. Vpišite se pri gg. duhovnikih, ki imajo nabiralne pole. Prosimo spoštovane ude, da pohitijo z vpisom, da bo Družba vedela, koliko iztisov knjig naj naroči v tiskarni. — Opozarjamo, da bodo knjige jeseni za neude stale 10 lir.

Družba bo izdala kot dodatno knjigo molitvenik; lepo vezan bo stal dve liri. Kdor ga želi jeseni prejeti, naj se zglaš pri g. poverjeniku.

Na svečnico bodo začeli vrli naši fantje pobirati ude po frakcijah. Na svečnico bodo gg. poverjeniki vpisovali ude. Vpišite se na svečnico v Goriško Mohorjevo družbo!

Naš družinski list.

Kdo ni poznal Mladike! Kateri naš fant, katero dekle, katera poštena slovenska družina se ni razveselila, ko je prinesel listonoša »Mladiko« v hišo? Z veseljem smo prebirali njene zanimive povesti, njen drobšč in njene uganke. Toda ni je več, razmere so nam jo vzele. Kaj sedaj? Ali naj ostanejo naše slovenske družine brez svojega družinskega lista, Ali naj ostane naša krščanska mladina brez dobrega in poštenega čtiva? Ne! Naš Čolnič, ki je bil dosedaj glasilo naših

društev, je sklenil, prevzeti poleg svoje sedanje naloge, še eno: hoče postati tudi glasilo naših krščanskih družin.

Velika in težka je naloga, ki jo je prevzel »Naš Čolnič«. Težko je v današnjem času dati obilico dobrega čtiva po tako nizki ceni, da je dostopno vsaki naši družini, tudi najrevnejši. Tega se zaveda »Naš Čolnič« v polni meri. Vendar se je odločil, da ne zviša sedanje cene kljub velikim stroškom, ki si jih je naprtil na ramena.

Katoliški fantje, katoliška dekleta, katoliške družine, za 10 lir vam hoče prinašati Čolnič celo leto dobro in pošteno, zabavno in poučno čtivo. Oklenite se ga vsi in podpirajte ga, da bo to svojo nalogo lahko v polni meri izvrševal. Naj ne bo slovenske hiše, ki bi zavrгла naš najcenejši katoliški družinski list! Kdor ga ne more plačati enkrat za celo leto, naj pošlje vsaj naročnino za pol leta. Geslo naših slovenskih družin naj bo: V sleherni krščanski in slovenski družini »Naš Čolnič«.

Manjšinska politika.

Vedno glasnejše postaja vprašanje o narodnih manjšinah. Glasove 40 milijonov narodnih manjšin v Evropi, naj se jim dajo njih narodne in kulturne pravice, čujejo že tudi vodilni politiki in jih morajo vpoštovati. Nemci skušajo najhitreje rešiti manjšinsko vprašanje. V ta namen sklicujejo še za ta mesec posebno zborovanje manjšinskih in aktivnih politikov, da se pomenijo o stanju in zahtevah slovenske narodne manjšine na Koroškem. Pri zborovanju bodo navzoči tudi zastopniki berlinske vlade. O tem zborovanju govori tudi odlični poznavalec manjšinskega vprašanja Nemec dr. Camillo Morocutti iz Jugoslavije.

V ljubljanskem dnevniku »Narodni dnevnik«, ki se izmed vseh listov v Sloveniji še najbolj resno bavi z manjšinskim vprašanjem, je zopet napisal članek »Politika spoznavanja Nemcev v Sloveniji«. V članku odgovarja na neki »Jutro« članek in poziva liberalno in demokratsko slovensko razumništvo, naj razloži, kako si zamišlja rešitev manjšinskega vprašanja na Koroškem, v Sloveniji in na Primorskem. Glede omenjenega zborovanja pravi: »V Berlinu vedo, da bi utegnili vzorna rešitev manjšinskega vprašanja v Avstriji in Nemčiji, kakor je sedaj v pripravi, olajšati ugodno rešitev tega vprašanja ne samo v

Južni Tirolski, marveč tudi v Južni Benečiji in drugod.«

Taki glasovi so zelo razveseljivi. S pravično in pošteno politiko nam pravi marsikako trenje in nesporazum med narodi Evrope. Sicer je manjšinska politika — politika, ki je bila pred vojno skoro nepoznana — še daleč proč od svojega cilja, toda rahlo upanje le smemo gojiti, ker se najbolj brihtne glave Evrope zavzemajo za pravično uređitev tega vprašanja. V kratkem bomo morda še kaj več spregovorili o tem za vse tako perečem vprašanju.

Poslanci

se bodo zbrali v rimskem parlamentu koncem drugega meseca. Sprejeli bodo državni proračun.

Kreg med političnimi ubežniki.

Italijansko časopisje poroča o sporih med italijanskimi ubežniki v Franciji. Kakor smo že pisali so tiskali v Parizu hud protifašistiški list »Corriere degli Italiani«. Ker je večkrat hudo kalil razmerje med Francozi in Italijani, ga je pariška vlada zatrla. Dovolila pa je izdajanje socialističnega lista »Avanti«, ki je prej izhajal v Milanu. Prejšnji »Corrierejev« urednik Donati je zaradi tega baje zelo hud na socialistično krilo italijanskih »fuoriscitov« (politični ubežniki.)

Po dolgih prepirih.

Vesele vesti prihajajo iz Prage. Napetost med Vatikanom in Čehoslovaško se je ublažila. Vlada v Pragi upa, da bo mogla v kratkem skleniti pogodbo s papeško stolico.

Za vladu

Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Belgrajski časopisni poročevalci so zvedeli, da namerava ministrski predsednik Uzunović znova pričeti pogajanja s Slovensko ljudsko stranko. Srbski politiki uvidevajo, da morajo biti tudi Slovenci v vladi, če naj vlada živi popolno zaupanje povsodi.

Jabolko prepira.

Besarabija, ki je po vojni pripadla Romuniji, pomeni za Rusijo in Romunijo jabolko prepira. Pred dnevi sta sklenili Francija in Romunija medsebojno pogodbo. Med drugim priznava Francija Romuniji pravico do Besarabije. To je spravilo boljševiško vladu pokoncu, da je po svojem pariškem poslaniku Rakovskem ugovarjala proti francosko-romunski pogodbi.

Čuvaj se senjske roke!

Zgodovinska povest.

Hrvatski spisal Avgust Šenoa, poslovenil F. Š. Cvetkov.

»Glej!« je nadaljevala, položivši roke na Klarine prsi, kako leti to srce — leti kakor lastavica. Tu ni leka, razun smrti, smrti! Jaz vem to, kaj se pravi: tok, tok, tok! A meni si tajila; idi, mlada grešnica! Ker po srcu sem izmerila, da to ni vzplamtelo kar čez noč, da so to starejši računi. Modri ste! Izmolili ste litanije pa sedaj ste prišli sem, kaj, da babica poreče: »Amen!« Modri ste! Da, kaj nas briga slepa babica, v kot ž njo, je-li?»

»Ne bodite taka, mati! Vaše čiste roke so pečat tej sreči; brez Vas ni blagoslova!« je dodal knez.

»Ti hočeš tedaj zapustiti babico?« je zajokala starka mirneje in pritisknila deklico na uvele prsi.

»Oh, babica! Tebe ostaviti! Mi li je mogoče?« je zajčala deklica.

»Ali ti je mogoče? Nespametno dekle. Moraš, moraš!« se je nasmešnila starka s solznimi očmi; »ne veš li, kaj pravi Bog: zapustiš očeta in mater in pojdeš za svojim možem. Kaj ti je babica? Morda še kateri Očenaš, pa v grob. Pretrpela

sem, hvala Bogu, dovolj na tem svetu! A ti si mlada, ti idi po svojem srcu. A povej mi, kje je tvoj dragi?«

»Evo me, mati!« je kleknil mladenci pred starko, »evo me na kolnih pred Vami, a brez Vašega blagoslova ne vstanem, pri moji veri, da ne!«

»A ti si, sinko!« je spregovorila starka in iskala z roko Jurijevo glavo, »pridi sem; da vidimo.« je nadaljevala, gladeča mladencevo lice, »mlad si, čutim, gladek si in čula sem, da si junak. Jo li ljubiš od srca; je-li?«

»Oh, mati, ljubim jo!«

»Pa reci, sinko, je-li lepa? To veš bolj ti. Jaz je nisem videla nikdar, čuješ li, nikdar! Ker Bog mi je bil že odvzel vid, ko jo je mati poročila na svet. Povej mi, je-li lepa?«

»Da, mati,« je odgovoril mladenci, »zelo lepa je.«

»Dobro, vzemi jo — vzemi!« je šepetala starka z drhtečimi ustnicami, »naj vaju Bog blagoslovi, moja otroka. Varujejo naj vaju vsi božji angeli! Bodita srečna vidva in vajin zarod in molita za dušo vašine slepe sirote babice! Klarica, dušica moja, čuj! Povedala sem ti, kaj je božja volja. Ti poslušaj Boga. Mož ti je gospodar, oče, mati, dom in ščit — on ti je vse. Brez

njega ni življenja, kakor ne mlina brez kamena; njegova duša je tvoja duša, njegova tuga tvoje solze, njegova radost tvoje veselje. En kruh bosta jedla, iz enega vrča pila, pod enim ključem počivala. Slušaj ga, ljubi ga, teši ga! Ti veš, da moška glava mora iti v svet v burji, v boji, v kri, da mora iti v zlo. Teši ga, blaži ga, gladi mu čelo in moli Boga za njegovo zdravje. A ti, sinko, čuvaj mi dete; dobra je, čista, kakor jutranja rosa. Ima tudi gorko kri, a to je pri vseh in tudi pri meni siroti, ali Klarica ne prekipeva. Drži to ptičico na svilenih vrvi, ne drži je na težkih verigah, da si ne zlomi kril! Čuvaj mi jo! Bog naj vaju blagoslovi, otroka! Moja draga otroka!« je zajeceljala starka iz globine srca in si pokrila z rokama lice.

Mladenci se je dvignil na noge. Nemo je stal s prekrizanimi rokama in s povešeno glavo pred tem čudnim prizorom, kjer se objemajo starost in mladost, moč in slabost in se zajedno jokalo od žalosti in veselja. Slednjič je dvignil ponosno glavo, spustil levo roko, del desnico na srce in rekel:

»Starka, mati! Vi, knez, moj dragi oče! Rotim se na svoje ime, na svoje zdravje, na svojo junaško besedo, na svojo zvesto sabljo, na

svojo desno roko, rotim se tu pred vašim častitim obrazom in pred licem presvete Matere božje, da bom Klari vedno dober drug, da nikdar ne prelomim njej dane besede, da bom na njo pazil, kakor na oko v glavi, da se bom dičil z njo kakor z junaško perjanico (šopek peres za klobukom), da mi ostane v rcsu do mirnega groba. In ako ne izpolnim, kar sem prisegel na svojo dušo, naj ne ugledam nikdar več božjega obličja!«

»Amen!« je zvršil knez.

»Idite, otroci, idite!« je mahnila starka, »kasno je, leči moram; oj, kako pretresa burja svet. Reši nas, milostljivi Bog, vsega zla! Dremlje se mi. Oh, da bi sanjala o Niki, da bi ga zopet videla v sanjah. A ti, Martin, da ne pozabiš! Za vse vprašaj gvardijana! Lahko noč, otroci!«

»Lahko noč, babica!« sta odgovorila zaročenca.

»Ali Klarica!« se je spomnila starka in je zgrabila za ključ, »hodi sem. Odpri s tem ključem omaro. V drugem predalu najdeš rdečo skrinjico. Donesi mi jo!«

Klara je naredila, kakor ji je velevala starka; a ona je previdno odprla škatljo ter začela tipati in kopati po njej.

(Dalje prih.)

Vojna na vzhodu.

Kitajske nacionalistične čete iz Kantona so si prejšnji teden priobele zmago nad armado, ki ji poveljuje glavar mesta Šangaja. Ta drži z Evropejci. Zato so Angleži v njih skrbeli, da ne bi Kitajci obkolili mesta in pogladi vse evropske čete v morje. Angleški ministrski svet je zato sklenil, naj vse tihomorsko bojno brodovje odplove na Kitajske obale in zaduši kitajsko gibanje, ki se je dvignilo pod geslom: Kitajska Kitajcem! Bržkone bodo na daljnem Vzhodu čakali še krave dneve.

Ljubezen do maternega jezika.

Kolikokrat je že »Goriška Straža« učila primorske Slovence, naj ljubijo svoj materni slovenski jezik. Pri tem je pokazala na odlične moške, ki so tako prosili in učili. V svojem zadnjem in znamenitem pismu na kardinala Gasparrija zaradi »Ballile« piše Pij XI. med drugim: »Raje smo te odseke nazivali »katoliški izvidniki«, nego »skavti«. In to tudi iz ljubezni do maternega jezika.« Tako govori sv. oče. Ker ljubi svoj materni jezik, je raje razbil domači izraz mesto tujega. Ni li to lep vzgled tudi za nas?!

Posrečilo se mu je.

Iz belgrajskih zaporov je ušel znani vodja jugoslovanskih komunistov Kosta Novakovič. Na mejah je bil dan strog ukaz naj ubeglega komunista vlovijo. Zdaj se je pa zvedelo, da je Novakovič na Dunaju.

Vreme.

Od nedelje sem imamo pri nas krasno zimsko vreme. Nebo je vedro in solnce se smeje, da je veselje. Zjutraj in zvečer je sicer precej hladno, toda ker je mirno in suho ozračje mraz ni preveč neprijeten. V opoldanskih urah, ko lijejo solnčni žarki iz nebesne jasnine na zimsko pokrajino, se pa človek težko odreče zapeljivemu vabilu, ki ga kliče na prosto. — Drugod po svetu se pa v teh dneh ne morejo postavljati s tako lepimi dnevi. V srednji in spodnji Italiji so imeli ponekod velike nalive, drugod hude snežene zamete. V Sredozemskem morju so divjali silni viharji, ki niso samo otežkočili temveč deloma naravnost onemogočili pomorski promet. Več ribiških ladij pogrešajo. Na Romunskem je hudo pritisnil sneg ter pokvaril telefonske in brzojavne proge. Tudi železniški promet je težko oviran. Še iz mnogih drugih strani prihajajo poročila o raznovrstnih vremenskih nezgodah. Je pač vedno neoporečna resnica: vreme ima svoje muhe.

Predsednik dobrih nog.

Na Portugalskem se grejo skoraj sleherno pomlad revolucije. Ko pride nova vlada na krmilo, polovi in pozapre prejšnjega predsednika in ministre. Sedanja vlada je tudi zaprla prejšnjega predsednika republike Selvo. Ko ga je pa iz trdnjavske ječe hotela spraviti na Azorske otoke, je mož ubežal. Boste videli, da bo začel novo revolucijo.

Gospodarstvo.

Določbe o kavcijah in trgovskih licencah.

Na vprašanja nekaterih zadrug in mlekar, ali morajo zaprositi za trgovsko licenco in položiti primeren kavcijo, odgovarjamo v smislu dveh okrožnic od 16. jan. 1927 št. 102/145, ki nam jih je doposlala prefektura in informacij, ki smo jih dobili pri trgovski federaciji, naslednje:

1. Mlekarne in druge proizvajalne zadruge, ki prodajajo svoje izdelke (mleko, maslo, sir, skuto itd.) preprodajalcem na debelo, niso podvržene določbam novega trgovskega zakona, to je tem zadrugam

ni treba zaprositi za trgovsko licenco in ni jim treba položiti kavcije. Zadruga pa, ki prodajajo svoje izdelke tudi na drobno, morajo zaprositi za licenco in položiti kavcijo.

2. Zadruga, ki nimajo skladišča in ki naročeno blago (umetna gnojila, semena itd.) takoj razdelijo med člane, niso dolžne zaprositi za licenco in položiti kavcije.

Zadruga pa, ki razprodajajo blago iz skladišča, morajo prositi za licenco in plačati kavcijo. Vsem zadrugam, ki so dolžne v smislu teh navodil prositi za licenco in položiti kavcijo, svetujemo da najkasneje do 31. januarja podpišejo pri domačem pošttem uradu 500 lir liktorskega posojila, ki ga bodo pod ugodnimi pogoji lahko uporabili za kavcijo.

3. Mlinarji, krojači, mizarji in vsi drugi obrtniki, ki razven izvrševanja obrti, svoje izdelke tudi prodajajo, morajo zaprositi za licenco in položiti kavcijo.

4. Tudi mali trgovci, ki imajo izpod 1000 lir obdačljivega dohodka in ki niso vsled tega podvrženi davku ricchezza mobile, morajo zaprositi za dovoljenje in plačati kavcijo.

Iz širokega sveta.

Uboge telefonistke.

Pri nas zadostuje, da znajo govoriti v telefonskih centralah le po en jezik, kvečjemu dva. V Palestini je pa precej drugače. Glavni ravnatelj pošt ne sprejme nobene telefonistke v službo, če ne zna tehle jezikov: angleško, grško, hebrejsko, nemško, rumunsko, francosko, špansko, italijansko, rusko, armensko in arabsko. Pravcati Babilon mora biti v njih glavica. Če ne verjamete, da je to res, pa pogledajte v zadnjo številko »Telephon and Telegraph Journal«, ki izhaja v Jeruzalemu.

Zborovanje »Rešenikov sveta«.

V Londonu deluje družba »Ljubitelji človeštva«. Ta družba je sklicala za prihodnje leto zborovanje vseh prerokov in rešenikov sveta. Tega zborovanja se bodo vdeležili razni ustanovitelji novih ver. Med temi je tudi znani indijski prerok Krišna Murti in 14-letni deček Vaspada, v katerem vidijo Indijci utelešenje svojega boga Bude.

Poznala jih je.

V neki pariški kavarni je sedela odlična dama. Krogi vratu je imela obešeno dragoceno biserno ovratnico. Izenada se ovratnica pretrže in vsi biseri se razsujejo po tleh. Okoli sedeči gostje so brž vljudo priskočili na pomoč, da bi gospej pomagali bisere pobirati. Ta je pa z mirnim nasmeškom ljubeznivo rekla: »Nikar se ne trudite, gospej, za tako malenkost kot so ti ponarejeni biseri.« Kavalirji so ugodili njenim besedam. Ko je pozneje sama bisere zopet zbrala, je ugotovila, da ji ne manjka niti eden izmed bisero, ki so bili — pristni.

Vojne ne bo več!

V Evropi je danes 1 milijon vojakov več kot pred vojno. Pika!

Pasja zvestoba.

V neki londonski predmestni hiši so našli razpadlo truplo neke ženske. Poleg nje je ležal stegnjen njej zvesti pes. Na mrtvem trupu so zdravniki zapazili več prask in marog. Iz njih so sklepali, da se je v stanovanju zgodil zločin. Na zadnje so pa zapazili na pasjih taceh sledove krvi. Ko je pes videl, da njegova gospodinja nepremično leži, jo je z lizanjem in praskanjem skušal zbuditi. Ker se živali to ni posrečilo, je še ona poginila.

Lov na moža.

V angleškem pristanišču Southamphthonu so policijski uradniki pregledovali potne listine. Neka mlada Američanka je imela zapisano v potnem listu pod naslovom »Namen potovanja«: Lov na moža. Uradniki so Američanko pobarali, kakšen namen pa je pravzaprav to? Ona je pa prav z ameriško ravnodušnostjo odvrnila: »Res je, moža grem iskat. Čemu ne bi smela tega tudi javno povedati?« Uradniki so jo mirno spustili dalje in ji voščili obilo sreče na prezanimivem lovu.

Cesarica Cita — obsojena.

Pariško sodišče je pred par dnevi razsodilo neko pravdo v škodo bivši avstrijski cesarici Citi. Ta je namreč tožila draguljarja Bienenfelda, da si je sleparskim potom prilastil dragulje iz nekdanje cesarske krone. Bienenfeld je že enkrat dokazal, da je dragulje Habsburžanov pošteno plačal. In tudi zdaj je sodnik priznal draguljarjevo poštenost in je obsodil gospo Cito von Habsburg na plačilo sodnih stroškov in odškodnine tvrdki Bienenfeldu.

O slovesu dobrega učitelja.

Iz Lokavca nam pišejo:

Tudi proti našemu nadučitelju g. Paljku je naučno ministrstvo uvedlo odpustno postopanje in disciplinarno preiskavo. Na podlagi odpustnega postopanja je bil g. Paljku poslan odpustni dekret. Ta dekret je pa bil, kakor zdaj z veseljem doznavamo, od naučnega ministra Feleja preklican. G. Paljk ostane tedaj na svojem mestu. Ni pa končano disciplinarno postopanje. Z ozirom na zasluge, ki jih ima g. Paljk za naš okraj, pričakujemo pa z gotovostjo, da bo tudi disciplinarna preiskava v najkrajšem času ugodno zaključena, kar bo v častno zadoščenje g. Paljku in v veselje in prid nam vsem.

G. nadučitelj je bil več let obč. tajnik, kjer je delal v splošno zadovoljnost vseh, ki so imeli opraviti na županstvu. Takoj od prihodu je sprejel tudi službo poslovodje

Kaj je novega na deželi?

Podgora.

Dobili smo tako težko pričakovane sv. Gotarda, našega starega zaščitnika in delavskega patrona, katerega bomo z vso slovesnostjo prenesli v cerkev v nedeljo 30. t. m. ob 2. uri popoldne. Tam bo potem kip blagoslovljen. Na slovesnost opozarjamo že danes vse vaščane.

Šempas.

Uredništvo potrjuje, da gg. Peršič Lojze in Krašan Vencelj nista pisala dopisa iz Šempasa, ki je bil objavljen v »Goriški Straži« št. 5 z dne 19. januarja t. l. in tudi nista z dopisom v nikaki zvezi.

Uredništvo.

Vogrsko.

Od mnogih strani čujemo pritožbe čez našega občinskega tajnika. Ker je gospod že star in mi starost spoštujemo, se za danes ne bomo spuščali v podrobnosti in ne bomo navajali posameznih slučajev, temveč izrekamo samo pričakovanje, da bodo v bodoče odpadli vsi vzroki za pritožbe. Če bi pa ta opomin nič ne izdal, potem bomo primorani nekoliko jasneje osvetliti delovanje našega tajnika.

Gor. Cerovo.

Dne 24. t. m. ob 2. uri popoldne je nenadoma umrl v 70tem letu starosti, tukajšnji posestnik Josip Makuc; zadela ga je kap. Bil je stara korenina, mož krščanskih načel, znan širom dežele. Kot dolgoletni podžupan je bil obče spoštovan v občini ter je njegova smrt

hranilnice in posojilnice, kjer je bilo vse v neredu radi vojne. Sklicali je občni zbor ter si mnogo prizadeval da se hranilnica in posojilnica poživijo in ohrani. Posle je vodil popolnoma brezplačno.

Ustanovil je pevsko društvo, kateremu je sam pevovodja. Ves čas svojega bivanja med nami je organist in pevovodja cerkvene pevškega zbora. Daleč na okoli ni bilo slišati lepšega petja. Poučeval je tudi na obrtni šoli v Ajdovščini. Venec zaslug si je pa pridobil z ustanovitvijo in vodstvom kmetijsko nadaljevalnega tečaja, ki se je vršil od novembra do maja. Poučeval je mladeniče teoretično in praktično v vseh panogah kmetijstva. Tečaj je bil dvoleten. S to šolo je dal napraviti lepo drevesnico, kjer je zasadil več tisoč divjakov, katere je v primernem času cepil in potem razdelil brezplačno. Kdo bi mogel prešteti vse zlate nauke, katere je vsadil v srca mladeničev. V zadnjih dveh letih je imel v zimskih mesecih gospodinjstvi tečaj, katerega je obiskovalo nad 50 deklet. Ta predavanja so bila tako iz srca podana, da se dekleta iz oddaljenih vasi in izmučena od celodnevne dela niso naveličala z veseljem poslušati. Ni je bilo vasi v vsej Julijski Benečiji, ki bi se bila mogla ponašati s tako šolo. Gospod Paljk je zopet poučeval brezplačno. Nabavil je ljudski šoli skioptikon in imel lepo število skioptičnih predavanj.

Kako izvrsten učitelj in vzgojitelj je! Kako radi ga imajo njegovi učenci in učenke, kako ga ljubijo in z veseljem obiskujejo šolo! Saj jim je res pravi oče. — Ko se je pričelo letošnje šolsko leto, so otroci večkrat popraševali novega gosp. učitelja, kdaj bo zopet učil gosp. Paljk? Končno so celo sklenili, da bodo pisali N. Veličanstvu kralju in Mussoliniju, naj jim da nazaj njih g. učitelja.

Ne najdemo izraza zahvale, katero smo dolžni mi lokavski občinarji njemu, ki se za nas toliko trudi. Naj mu Bog stotero povrne ves njegov trud in njegovo junaško požrtvovalnost.

Hvaležni Lokavčani.

vzbudila med vaščani globoko sožalje. Do smrti je bil tudi član prosv. društva »Danice«. Pokojniku naj bo lahka domača, tako ljubljena gruda! Pogreb se je vršil danes, v sredo dne 26. januarja predpoldne.

Škrbina.

(Smrtna kosa.) V soboto in nedeljo sta nam preminula 2 posestnika v starosti 60 let. Prvi je Jožef Bunc, ki je umrl v soboto popoldne drugi pa Ignacij Čotar. Oba sta se čutila več časa slabotna. Bila sta v sorodstvu kot svaka in zapuščata več otrok, med katerimi niso še vsi dorastli, da bi si sami mogli služiti svoj kruh. Oba sta bila res vzorna moža in sta bila med občani spoštovana. Naj počivata v miru! Prizadetim družinam naše sožalje.

Brje pri Rihemberku.

Umrli je na Brjah pri Rihemberku po kratki bolezni, večkrat previden s sv. zakramenti dne 24. t. m. posestnik Karol Žerjal v 63tem letu starosti. Pokojnik je bil več let cerkveni ključar in odbornik Hranilnice in posojilnice v Rihemberku. Bil je vseskozi odločen katoliški mož, ki svojega katoliškega prepričanja ni nikdar zatajil. Svoji družini je bil dober oče in skrben gospodar ter v težkih družinskih nesrečah potrpečljiv in vdan v voljo božjo. Vsakemu je rad pomagal po svoji moči, bodisi v dejanju ali z dobrim svetom. Bog vsemogočni mu bodi plačnik, težko prizadeti družini pa tolažnik.

Erzelj.

14. januarja okoli poldne je začela goreti v Tabru hiša vdove Katarine Kobal. Plat zvona je sklical na pomoč ljudi, ki so rešili po večini vso opravilo. Prišli so tudi gasilci iz Vipave, ki so pridno delali, da se ni ogenj razširil še na druge hiše. Kako je ogenj nastal, se še ne ve. Velika hiša, ki je do tal pogorela, je bila do nekaj let nazaj, več sto let, dom zelo premožne družine Terčelj. Spadala je med najstarejše hiše, saj se bere na koloni pod hišo letnica 1544. Bog nas varuj ognja!

Sedlo.

Prav poredko se sliši kakšen glas iz naše vasi, čeravno imamo vedno dosti novic. Za danes omenim le par najvažnejših. Za občinskega načelnika imamo bivšega župana g. Lazarja Jožefa, kateri upravlja tudi občino Breginj. Tajnik je gosp. R. Gorjup, občinska svetovalec sta pa g. Menič in g. Lazar Ant., bivša občinska odbornika. V občini smo v zadnjem času marsikaj na novo uredili in popravili. Imamo nov občinski dom, močan, dobro urejen vodovod, vknjižene občinske deleže, planinsko širnino na Miji, popravljene občinske poti, novo cesto v Stanovišče, nov most pri cerkvi sv. Helene in pri malnih v Logje, požarno brambo, spomenik v vojni padlim vojakom, dobre spenjače za drva iz Mije, popravljeno pokopališče, ograjni zid, v najem oddana občinska zemljišča in slednjič še ravno sedaj končano električno razsvetlavo. Na vsa ta dela smo lahko ponosni in gre zahvala možem, kateri so pripomogli, da smo jih izvršili. Tukaj imamo sedaj sneg. Ljudje se pehajo vsak po svoje. Eni spravljajo seno, drugi drva, tretji vozijo gnoj in tako gre življenje svojo pot naprej. Pa drugič še kail!

Idrija pri Bači.

Dne 16. t. m. je imela naša mlekarska zadruga svoj redni letni občni zbor, na katerem se je volil tudi nov odbor. Ker je dosednji predsednik g. Andrej Kovačič odstopil, se je na njegovo mesto izvolil g. Anton Skok. Na občnem zboru se je izvolil izmed članov tudi poseben odsek, ki bo vodil delo pri gradnji novega poslopja za mlekarstvo. — Upamo, da bo novi odbor uspešno deloval za procvit naše gospodarske ustanove. Tem potom naj bo bivšemu predsedniku mlekarne g. Andreju Kovačiču izrečena najtoplejša zahvala, da je toliko časa vzorno vodil gospodarstvo naše mlekarne kljub svoji že precej visoki starosti.

Kobariški kot.

Ozkotirna železnica Čedad - Kobarid. — Iz Čedada do Kobarida teče že od leta 1916. ozkotirna železnica (od hudomušnežev tudi »vlačulj« imenovana). Teče po naših njivah in travnikih, ne da bi doseglj kdo katerekoli odškodnino prejela, davke pa le mora ubogi kmet trpin plačati od dotičnega zemljišča. Ali je to prav in pravično? Že l. 1921. nas je bilo več prizadetih v Čedadu ter smo napravili skupno pritožbo na pristojno mesto, toda brez uspeha. Mnogi so na svojo pest vložili prošnje in delali številne poti. Koliko stroškov in zamude časa za svojo pravico? Lansko leto so nam obljubili, da mora sedanja družba, ki je prevzela železnico v najem, poplačati odvzeta zemljišča tekom leta, ali najkasneje do 30. 6. 1927. z obrestmi od leta 1916. Nekateri so prišli inženirji ter so nekaj pregledovali in popisovali, sedaj pa ni ne sluha ne duha več. Železnica pa le teče in veselo žvižga kakor nam v zasmeh. Kaj nam pa morejo ...?

Iz tolminskih hribov.

Čitali smo že, da se je tudi drugod dogodilo to, — kar se je nam,

vendar hočemo v svarilo drugim napisati, kako smo dali slike povečati. — Seveda se nam bo kdo posredno posmejal: »Lejte jih, hribovce«, pa to se zgodi lahko tudi gospodom v fraku ravnotako kot nam.

Prve dni decembra pr. l. je hodil agent slikarskega podjetja »Saturno« iz Merana po naših vaseh ter nabiral slike za povečanje. Znal je še dobro slovensko, boljše kot pa naši ljudje laško, s klepetavim jezikom je prepričal ljudi, da za 6 lir poveča slike; pri tem je pokazal vzorce. Seveda, kdo pa ne žrtvuje 6 lir za tako povečanje. Vsak, ki je le imel primerno sliko jo je dal povečati — seveda za 6 lir in pri tem je podpisal listino pisano v laščini. S tem pa se je vsak zavezal, da ne bo vzel slike le za 6 lir, marveč za 50 lir in še več. Pred par dnevi pa le pride iz Merana gospod ter pokaže, kakšne bodo slike ter je zahteval plačilo 50 lir ali polovico na račun. Zdaj so se še le odprle oči našim ljudem; videli so, da se je prvi agent poslužil laži in sleparstva, da je nabiral slike, zdaj, ko jih je imel zavezane s podpisom, pa je prišla resnica na dan. Se razume, da so se mu postavili, da niso tako govorili prvotno, kar pa ni pomagalo, še malce groženj s tožbo — pa so mu morali ljudje šteti denarce, ki jih krvavo rabimo v današnji misleriji za vse kaj drugega kot pa za malo papirja.

Značilno ja, da niso poslali prvega agenta, marveč je prišel drugi, ki je razumel samo italijansko, da so morali ljudje rabiti tolmača. Gotovo pa si ni upal priti več v naše kraje agent, ki je slike pobiral, ker bi ga bilo ljudstvo — nakurilo. Naj pa bo to v svarilo našim ljudem, da se ne dajo voditi za nos raznim agentom in pritepecem. Ko se kakšen tak prikaže v vasi, mu pokažite najkrajšo pot iz občine!

PEGE IN PROGE.

Epilog.

K zadnji razpravi g. Rupnika v 15. številki »Edinosti« dostavljam samo to, da nisem jaz pisal notice v »Goriški Straži« od 31. decembra 1926. Svoje članke vedno podpisujem. Vedel sem in vem, da je stavek »ko sta se obe ženski zaprli v finančno stražnico« slovnično pravilen. G. Rupnik je tisti očitek poslal na napačen naslov. Isto velja za zahvalo za nasvet, naj se uči slovenske slovnice. — Tista notica pa mu bodi samo dokaz, da njegove razprave niso bile brez vsake mičnosti, ker so zajele širši krog občinstva.

Svoje trditve vzdržujem v polnem obsegu. Škoda samo, da prostor in poljudna smer »Goriške Straže« ne dovoljujeta obširnih slovničarskih polemik.

Dr. A. K.

Nove orgle.

Na božič pri polnočnici so zadošele prvič v Štandrežu nove orgle, katere je postavila tvrdka Beniamino Zanim e Figli, Camino di Crodipoi (Udine). Za sedaj so to največje orgle v okolici; imajo 17 izpremenov, ki so razvrščeni na dva manuala in pedal po sledeči dispoziciji:

I. manual: Principal 8', Salicional 8', Flauto 8', Oktava 4', Duodecima 2', Quintadecima 2', Mikstura 4' vrste, Tromba 8'.

II. manual (v odmevni omari): Principal 8', Viola 8', Concerto Viola 8', Flauto 4', Oktava 4', Mikstura 3na.

Pedal: Kontrabas 16', Burdon 16', Oktava 8'. — Intonacija posameznih izpremenov je na splošno dobra. Prav lepa je flauta 4' v 2. man., mehka, svetla; osemčevljska flauta v prvem man. pa slabo odgovarja v nižini. Dobro karakterizirana

je tudi viola v 2. man. in je dobro uporabna kot solo-instrument. Tromba, katere se sicer malo rabi, se ni prav posrečila, je kričeca, po mojem mnenju radi prešibkih jezičkov. Na vsak način bi morala biti bolj v ozadju omare. Polne orgle so res, močne in mogočne, pravega, plemenitega orgelskega tona pa vendar ne dosežejo.

Bolj zanimiv je mehanično pneumatični del, ki je prav dobro izdelan. Odpiranje in zapiranje registrov se vrši popolnoma brezšumno. Potreben zrak preskrbuje električni ventilator, tako da ni treba mehača. Igralnik, ki je obrnjen proti oltarju, je krasen. Pripravne so proste kombinacije kakor tudi zbiralniki, ki se nahajajo pred 1. in 2. manualom pod tipkami. Zelo efektin je melodični register (melodico II.—I.), ki zveže 2. man. s prvim tako, da, če igram na 1. man., pojejo v drugem man. pripravljeni registri samo melodijo (samo zgornji glas). — Ne morem se spuščati na dolgo in široko opisovanje uporabe vseh registrov in mnogoštevilnih kombinacij. Priznati moram, da se je tvrdka vsestransko potrudila in vestno in točno izvršila delo po danem načrtu.

E. Komel.

Listnica uredništva.

Dopisniku iz okolice Grahovega: Dopisa ne moremo priobčiti, ker ni dovolj jaseh za uredništvo. Pišite nam še. Pozdravljeni!

Ložice: Preveč osebno in brez podpisa, zato ne moremo priobčiti.

M. A., Vogersko: Zadeva je preveč osebna in ne spada v list. Ali naši ljudje niso že dovolj preganjanji?

Darovi.

Za »Slovensko sirotišče«: »Preč. g. Matija Ivančič, kurat v Gabrjah 50 L; preplačila za »Trojni cvet« in »Nova pota«: preč. g. Alojzij Pavlin 7 L 80 st.; duhovni urad v Sežani 2 L 80 st.; preč. g. I. Vilhar, župnik v Senožečah 6 L. — Srčna hvala!

Mlekarja, sposobnega za vsa mlekarska dela iščem. Naslov pove uprava »Goriške Straže«.

Urnik vlakov v Gorici.

Glavni (južni) kolodvor.

Prihod iz Vidma: potniški vlak ob 6.02; brzi 7.51; dir. 9.41; 12.54; brzi 16.14; potn. 18.16; dir. 18.41; brzi 21.03.

Iz Trsta: brzi ob 7.18; dir. 8.12; brzi 10.32; dir. 14.23; dir. 16.22; dir. 19.01; potn. 21.12.

Iz Ajdovščine: mešani ob 6.00; meš. 12.32; potn. 18.30.

Odhod v Videm: potn. ob 6.06; brzi 7.22; dir. 8.15; brzi 10.25; brzi 14.28; dir. 16.27; dir. 19.10; potn. 21.20.

V Trst: potn. ob 6.08; brzi 7.29; dir. 10.15; dir. 13.02; brzi 16.23; dir. 18.42; brzi 21.13.

V Ajdovščino: meš. ob 7.57; potn. 13.05; meš. 19.35.

Severni kolodvor (na Blancah).

Prihod iz Podbrda: potn. ob 6.40; dir. 10.01; brzi 13.22; potn. 18.40; dir. 20.55.

Iz Trsta: dir. ob 7.48; potn. 8.47; brzi 14.03; dir. 19.14; potn. 20.40.

Odhod v Podbrdo: dir. ob 7.56; potn. 8.53; brzi 14.08; potn. 17.10; dir. 19.22.

V Trst: potn. ob 5.17; dir. 10.09; brzi 13.30; potn. 19.21; dir. 21.03.

Izrežite in prilepite!

IZVRSTNA JED

za kosilo in večerjo so testenine

„Pekate“.

Kadar jih kupujete, zahtevajte ½ ali 1 kg zavoje z napisom Pekatete.

Gostilna - - Pivovarna

»AL MONTE«

Videm — Via Mercato vecchio 17.

Domača kuhinja, prvovrstna vina, pivo Dreher. Cene zmerne. Novi lastnik: Gino Dalla Mura.

ZOBOZDRAVNIŠKI ATELJE

ROBERT BERKA

Gorica, sedaj Corso Verdi 36.

Laboratorij otvoren že leta 1918.

Sprejema od 9. do 12. in od 2. do 6., ob nedeljah in praznikih od 9.—12.

Krtove kože

kupi

W. Windspach

Gorica - Via Carducci 6

Na željo daja pojasnila in preskrbuje pasti.

Plačam najvišje cene za kože lisic, podlasic, kun, zajcev, mačk, krtov, vereric, jazbecov itd. itd.

Prodajam PASTI in POSEBNO MESO za lov na divjačino.

Delavnica za strojenje in barvanje Nihče nima pravice kupovati zame

WALTER WINDSPACH
GORICA - Via Carducci 6 - GORICA

Pozor na izpremenjeni naslov!

Teod. Hribar (nasl.) - Gorica

CORSO VERDI 32 - - (hiša Centr. Posoj.)

Velika zaloga češkega platna iz znane tovarne Regenchart & Hayman, vsakovrstno blago za poročence kakor tudi velika izbira moškega in ženskega sukna.

Blago solidno!

Cene zmerne!